

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL 2021–2030 METŲ
PLĖTROS PROGRAMOS VALDYTOJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO
MINISTERIJOS INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS PLĖTROS PROGRAMOS
PATVIRTINIMO“ PROJEKTO (toliau - Projektas)
(TAP-21-854(3); TAIS Nr. 21- 27178(3))

2021-10-21 Nr.

Vilnius

Projekto rengėjai: Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas: Nutarimo projektu siūloma patvirtinti 2021–2030 metų intelektinės nuosavybės plėtros programą (toliau – INPP), kuria siekiama įgyvendinti 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano 1.10 uždavinį „Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą“.

Dabartinė situacija: 2020 m. rugsėjo 9 d. Vyriausybė patvirtino 2021–2030 m. nacionalinį pažangos planą (toliau – NPP), kuriuo siekiama nustatyti pagrindinius ateinantį dešimtmetį valstybėje siekiamus pokyčius, užtikrinančius pažangą socialinėje, ekonominėje, aplinkos bei saugumo srityse, ir sutelkti finansavimo šaltinius šiems pokyčiams įgyvendinti. NPP numatytas 1.10 uždavinys „Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą“, siekiant kurį įgyvendinti buvo parengtas INPP projektas.

Pagal intelektinės nuosavybės (toliau - IN) pajamų, eksporto rodiklius Lietuva atsilieka nuo kitų ekonomiškai pažengusių ES valstybių. Lietuvos pateiktų ir Europos patentų tarnybos (EPT) užregistruotų patentų paraiškų, tenkančių 1 mln. gyventojų, skaičius 2019 m. siekė 10 paraiškų, t. y. 7 proc. ES vidurkio, ir tai buvo 23 vieta ES. Pasaulio ekonomikos forumo 2019 m. Pasaulinėje konkurencingumo ataskaitoje Lietuva pagal inovacinių pajėgumų rodiklį yra 42 vietoje, pagal intelektinės nuosavybės apsaugos rodiklį – 52 vietoje (bendrai Lietuvai yra skirta 39 vieta). Pagal Pasaulinį inovacijų indeksą (WIPO) 2020 m. Lietuva užima 40 vietą (2019 m. – 38 vietą).

INPP projektą rengė darbo grupė, kurioje dalyvavo Švietimo, mokslo ir sporto, Ekonomikos ir inovacijų, Kultūros ministerijų ir Valstybinio patentų biuro atstovai.

Projekto esmė: Parengta INPP siekiama spręsti su intelektine nuosavybe susijusias problemas.

Numatomas NPP 1.10 uždavinio „Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą“ rodiklis: Patentinių paraiškų pagal Patentinės kooperacijos sutartį (PCT) skaičius vienam mlrd. bendrojo vidaus produkto (BVP) (perkamosios galios standartais): Pradinė rodiklio reikšmė (2017 m.) – 0,5; tarpinė rodiklio reikšmė (2025 m.) – 1,5; galutinė rodiklio reikšmė (2030 m.) – 2,5.

1 problema. Mažiau nei 10 proc. įmonių kuria ir naudoja IN

Problemos priežastys:

1.1. Efektyvių paskatų IN kūrimui ir apsaugai trūkumas;

1.2. Visuomenė ir verslas nesuvokia IN kaip turto vertės: tik 33 proc. verslo subjektų žino pramoninės nuosavybės apsaugos galimybes;

1.3. Nedidelis patentuojamų išradimų komercinis potencialas: vidutinė nacionalinių patentų galiojimo trukmė yra tik apie 5 metus.

Problemos sprendimo priemonės:

- Sukurti ir įveikinti IN apsaugos paskatų sistemą;
- Didinti informuotumą skatinant IN apsaugą;
- Didinti IN apsaugos sistemos prieinamumą.

2 problema. Neužtikrinamas veiksmingas IN teisių gynimas

Problemos priežastys:

2.1. 55 proc. gyventojų tikslingai pirktų padirbtas prekes, o 45 proc. naudotų IN pažeidžiantį turinį;

2.2. Sudėtinga pasinaudoti IN teisių gynimo priemonėmis;

2.3. Nepakankamas teisių gynimo pareigūnų dėmesys IN pažeidimams.

Problemos sprendimo priemonės:

- Didinti informuotumą skatinant IN apsaugą;
- Stiprinti IN teisių gynimo sistemą.

Igyvendinimui numatyta 8 842 tūkst. eurų (iš jų 8 400 tūkst. eurų yra valstybės biudžeto lėšos; 442 tūkst. eurų – lėšos, Valstybinio patentų biuro gaunamos pagal 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 2017/1001 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo).

Derinimas: INPP projektas derintas su rengiant dalyvavusiomis ir suinteresuotomis institucijomis, Nacionalinio pažangos plano horizontaliųjų principų koordinatoriais bei Nacionalinės darbotvarkės kovai su korupcija koordinatorė Specialiųjų tyrimų tarnyba. Pastabų ir pasiūlymų pateikė Švietimo, mokslo ir sporto, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Vidaus reikalų ministerijos ir Generalinė prokuratūra. Gautos pastabos suderintos darbo tvarka.

2021 m. gegužės 21 d. įvyko INPP projekto viešas aptarimas nuotoliniu būdu, kurio metu projektas pristatytas daugiau kaip 70 dalyvavusių institucijų ir nevyriausybinių organizacijų atstovų.

Finansų ministerija INPP projektui iš esmės pritarė (atsižvelgiant į jos pastabas, INPP projektas patikslintas nurodant, kad papildomai pažangos priemonės bus finansuojamos iš Valstybinio patentų biuro lėšų, gaunamų vadovaujantis Reglamentu (ES) Nr. 2017/1001).

2021 m. rugsėjo 21 d. pakartotinai pateiktas Projektas patikslintas pagal pirminiam projekto variantui Vyriausybės kanceliarijos darbo tvarka pateiktas pastabas.

2021 m. spalio 14 d. trečiąją kartą pateiktas projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės (2021 m. spalio 13 d. pažyma Nr. NV-2520) bei Teisės grupės (2021 m. rugsėjo 24 d. išvada Nr. NV-2309) pateiktas pastabas.

Atitikimas Vyriausybės programai: Projektas prisidės prie Vyriausybės programos bei Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano (VPNIP darbai: 5.1.3. Parenti paskatų sistemą, kuri galėtų realiai paskatinti produktų ir paslaugų kūrėjus rūpintis IN apsauga; 5.1.4. Suvienodinti atskiruose informacijos šaltiniuose skelbiama bei kitą aktualią informaciją ir sukurti bendrą informavimo ir konsultavimo IN klausimais platformą) įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada: Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupė pastabų Projektui neturi. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų Projektui taip pat nepateikė (2021 m. spalio 18 d. išvada).

Strateginio planavimo ir stebėsenos grupė Projektui teikia keletą redakcinio pobūdžio pastabų:

1. I skyriuje „Plėtros programos paskirtis“ (toliau – I skyrius) tikslinti išdėstymą t.y. vietoje „TEISINGUMAS 13. Valstybės veiklos sritis“ rašyti „Valstybės veiklos sritis 13. TEISINGUMAS“,

2. I skyriaus „Plėtros programos paskirtis“ dalyje „ Nacionalinio pažangos plano (toliau – NPP) pažangos uždavinių (toliau – uždavinys) įtraukimo į plėtros programą logika“ siūlome įrašyti NPP tikslo ir uždavinio numerius,
3. I skyriaus 1.10 uždavinio „Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą“ nuostatos formuluotėje atsisakyti ženklų „(...)“, „1.1.1, 1.1.3“ skaičius rašyti išryškintu šriftu **„1.1.1, 1.1.3“**. Kartu rašant NPP tikslą nurodyti ne tik tikslo numerį, bet ir jo pavadinimą. Ta pati pastaba taikytina ir I skyriaus 1.10 uždavinio 2 problemos „Problemos sprendimo priemonės“ aprašymo nuostatoms.
4. II skyriaus lentelės „Finansinių projekcijų dalis“ pirmo stulpelio „NPP uždavinys“ pirmoje eilutėje po „1.10“ skaičių įrašyti žodį „uždavinys“, o trečio stulpelio „Finansavimo šaltiniai“ pirmos eilutės nuostatoje vietoj žodžių „valstybės biudžeto lėšos“ rašyti „valstybės biudžetas“.

Siūlome Projektą apsvarsčius Tarpinstituciniame pasitarime teikti į Vyriausybės posėdį.

Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės patarėja

Jūratė Martinonienė

Viešojo valdymo grupės patarėjas

Audrius Kasinskas

Jūratė Martinonienė, tel. +37070663993, el. p. jurate.martinoniene@lrv.lt
Audrius Kasinskas, tel. +37070663733, el. p. audrius.kasinskas@lrv.lt